

РЕАЛІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ УРЯДОВОГО
ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

REALITIES OF GOVERNMENT FINANCIAL CONTROL IN UKRAINE

УДК 336.146

DOI <https://doi.org/10.32843/bses.52-38>**Завистовська Г.І.**к.е.н., старший викладач
кафедри фінансівДВНЗ «Київський національний
економічний університет
імені Вадима Гетьмана»**Котіна Г.М.**к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів,
голова Ради молодих вченихДВНЗ «Київський національний
економічний університет
імені Вадима Гетьмана»**Степура М.М.**к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів,
голова Наукового товаристваДВНЗ «Київський національний
економічний університет
імені Вадима Гетьмана»**Zavystovska Hanna****Kotina Hanna****Stepura Maryna**SHEI "Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman"

У статті досліджено необхідність урядового фінансового контролю та його роль в управлінні фінансовими ресурсами держави. Доведено, що завдяки цьому виду контролю Уряд має необхідну інформацію, а саме: дані про своєчасність, достатність, адресність і витратність застосованих регуляторів. Це дає можливість оцінити досягнення бажаного економічного ефекту для суспільства та провести у разі потреби коригування заходів бюджетного регулювання з метою підвищення їхньої ефективності. Надано оцінку сучасного стану функціонування урядового фінансового контролю в Україні. За результатами аналізу встановлено важливість Офісу фінансового контролю України як основного суб'єкта урядового фінансового контролю, визнано його внесок у забезпечення фінансової дисципліни в Україні. Досягти цього можна через реструктуризацію інститутів державного фінансового контролю та чіткий розподіл повноважень і відповідальності, підвищення дієвості контролюючих заходів та фіскальної дисципліни.

Ключові слова: контроль, урядовий фінансовий контроль, фінансові ресурси держави, Державна аудиторська служба України, Офіс фінансового контролю України.

В статті определена необходимость правительственного финансового контроля и его роль в управлении финансовыми

ресурсами государства. Доказано, что благодаря этому виду контроля правительство получает необходимую информацию, а именно: данные о своевременности, достаточности, адресности и затратности имеющихся регуляторов. Это дает возможность оценить достижения желаемого экономического эффекта таким управлением для общества и провести в случае необходимости корректировки мер государственного регулирования с целью повышения их эффективности. Дана оценка современного состояния функционирования правительственного финансового контроля в Украине. По результатам исследования установлена важность Офиса финансового контроля Украины как основного субъекта правительственного финансового контроля, определен его вклад в обеспечение финансовой дисциплины в Украине. Достичь этого можно через реструктуризацию институтов государственного финансового контроля и четкое распределение полномочий и ответственности, повышение действенности контролируемых мероприятий и фискальной дисциплины.

Ключевые слова: контроль, правительственный финансовый контроль, финансовые ресурсы государства, Государственная аудиторская служба Украины, Офис финансового контроля Украины.

The article deals with the necessity of government financial control and its role in public financial management. It is proved that due to the government's financial control, the government has needed information, in particular: data on the timeliness, adequacy, targeting and cost of the applied adjustment tools. This makes it possible to assess the economic effects of such managerial activity for society and, if necessary, to correct the measures of budget adjustment in order to increase their effectiveness. The information on the state of compliance with the budgetary rules in public sector is provided with the help of governmental financial control. The government financial control is carrying out financial and economic adjustment in such way. The investigation of the current state of government financial control was made on the basis of a specialized body – the State Audit Office of Ukraine, now the Office of Financial Control of Ukraine. As a result of the estimation its operation it was established that recently there is a significant decrease in the number of control measures. This is due to the processes of reforming the public financial control, which leads to a decrease in the intensity of inspections, as well as to the actual reduction of the level of inspections of financial and material resources of the state. On the one hand, this leads to the release of part of the labor and intellectual resources from state enterprises, institutions and organizations, and, on the other hand, it leads to a deterioration in the quality of government financial control. The results show, despite the uncertainty of the status of the Financial Control Office of Ukraine as the main actor of government financial control, the demand and importance of this body for the domestic economy. But there is still lot of issues in its efficiency. There is traced a low efficiency of control measures of Office of Financial Control of Ukraine – the inadequate level of reimbursement of illegal expenditures and shortages (ca 26%) and the receipt of uncollected financial resources (ca 17%). Such level of government financial control performance in Ukraine is caused by its weakness, which is closely related to low managerial responsibility and accountability, and largely stems from the problems of public administration culture in Ukraine. This can be developed only through the restructuring of public financial control institutions and a clear division of duties and responsibilities, increasing the effectiveness of control measures and fiscal discipline.

Key words: control, governmental financial control, public finance, State Audit, Office of Ukraine.

Постановка проблеми. Нині в Україні вкрай актуальним є питання прозорості фінансових операцій у публічному секторі, раціональності бюджетного процесу, цільового призначення й ефективного використання фінансових ресурсів держави. Важливу роль у забезпеченні такого управління відіграє урядовий фінансовий контроль, який є складовою частиною системи державного внутрішнього фінансового контролю.

Від того, наскільки значущою, обґрунтованою та своєчасною є інформація, яка надається урядовим фінансовим контролем, значною мірою залежить дієвість та ефективність управлінських рішень, прийнятих Урядом, що впливає на рівень соціально-економічного розвитку країни. Тому одним із пріоритетних завдань управління є підвищення ефективності урядового фінансового контролю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретичні та практичні аспекти методології й організації фінансового контролю, в тому числі і урядового фінансового контролю, знайшли відображення у наукових працях вітчизняних дослідників М. Бариніної-Закірової [1], І. Ващенко [2], О. Ковалюка [3], В. Мельничука [4], В. Піхоцького [5], І. Стефанюка [6] та ін. Але, на жаль, питаннями контролю за публічними фінансовими ресурсами органами Державної аудиторської служби України (нині Офісом фінансового контролю) присвячено не досить уваги серед вітчизняних науковців, що зумовлює актуальність дослідження цієї сфери.

Постановка завдання. Фінансовий контроль в публічному секторі відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного управління в державних адміністраціях і, таким чином, є одним із головних таргетів Уряду. Правильно функціонуюча система урядового контролю [7] підвищує довіру громадськості до державного управління, полегшує державне управління для досягнення організаційних цілей, надає зацікавленим сторонам інформацію щодо поточного стану управління бюджетом та забезпечує Уряд чітким оглядом результативності державного сектору. Як у розвинених, так і в країнах, що розвиваються, працюють фахівці з публічного фінансового менеджменту [8; 9], діяльність яких націлена на вдосконалення управління публічними фінансами, покращення фінансового планування в середньостроковій перспективі, забезпечення кращого бюджетного регулювання та вдосконалення бюджетного менеджменту, аудиту шахрайства і корупції в публічному секторі, контролю за ефективністю використання коштів податкоплатників.

Метою статті є комплексна оцінка сучасного стану функціонування урядового фінансового контролю та виявлення його ключових проблем. Для досягнення мети було поставлено такі завдання: здійснити аналіз результатів діяльності Офісу фінансового контролю України та оцінити його ефективність із врахуванням кращих практик управління фінансовими ресурсами в публічному секторі.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Загальновідомо, що відсутність організованості та злагодженості у здійсненні контролю за використанням публічних ресурсів призводить до краху роботи державного апарату та інших державних структур. Усі владні рішення і дії у сфері державного управління мають своїм кінцевим результатом їх виконання, бо в іншому разі їхнє втілення в життя буде неефективним і процес, пов'язаний із їх реалізацією, не матиме сенсу [10]. Реформування різних аспектів публічного фінансового менеджменту має бути засноване на еволюції та експериментуванні у відповідь на зміну контенту, який пропонує кращий шлях до майбутніх змін та вдосконаленої практики [11].

Суспільні фінансові зв'язки пронизані різними видами контролю, які здійснюють різні інституції. Розглядаючи світові емпіричні дослідження в підвищенні ефективності урядування, необхідно зазначити, що на інтеграцію урядового фінансового контролю в повсякденну діяльність органів управління в країнах зі слабкими інститутами влади мають значний вплив бюджетна відповідальність та фіскальна дисципліна. Одні інститути мають основним напрямом діяльності фінансовий контроль, інші – здійснюють контроль поряд із своєю основною, визначеною законодавством діяльністю. Для характеристики системи органів державного фінансового контролю необхідним є з'ясування властивостей, які формують таку конструкцію, як компетенція. Під компетенцією державного органу розуміють певний обсяг державної діяльності або коло питань, передбачених правовими актами, які мають вирішуватися державним органом. Загальну компетенцію у сфері фінансового контролю, яка пов'язана з реалізацією в тому числі і контролюючих повноважень, мають: Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України та ін. Але найбільш принципова роль у цих відносинах відведена органам, які реалізують спеціальні повноваження в сфері фінансового контролю, тобто органам спеціальної компетенції.

Історично державний внутрішній аудит сприймався як обмежений лише забезпеченням того, що існує в бухгалтерському обліку, чи належним чином зображені транзакції організації щодо системи управління активами, щоб захистити активи, а також перевірити, чи існували політики та процедури, чи були вони належним чином виконані [12]. Зі зміною часу концепція внутрішнього фінансового аудиту зазнала суттєвих змін щодо контенту, обсягу охоплення та підходу. Сфера сучасного урядового фінансового контролю розширена питаннями фінансового характеру (співвідношенням ціни та якості), оцінкою ризиків, ефективністю управління та процесів управління. Так, наприклад, у Лімській декларації, що прийнята у 1977 році, виокремлюють два види державного фінансового контролю, що є незалежними один від одного: зовнішній – здійснюється вищими органами державного фінансового контролю та внутрішній – виконують служби контролю державних органів управління, які підзвітні уряду і саме на них полягає визначальна роль щодо здійснення урядового фінансового контролю.

Згідно з європейською моделлю державного внутрішнього фінансового контролю, (PIFC) – це фінансове управління і контроль (ФУК) плюс внутрішній аудит (ВА), плюс гармонізація ФУК і ВА [6]. В Україні, на відміну від цього, до ДВФК відносять ще й урядовий фінансовий контроль (УФК) та урядовий фінансовий аудит (УФА) в особі спеціалізованих контролюючих органів, що здійсню-

ють позавідомчий фінансовий контроль і аудит. Така відмінність вітчизняної і європейської моделі ДВФК пояснюється тим, що в Україні продовжують функціонувати спеціалізовані контролюючі органи, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України (колись суб'єктом УФК було Головне контрольно-ревізійне управління, потім реорганізовано в Державна фінансова інспекція, суб'єктом УФА до 2019 року – Державна аудиторська служба) [13]. Нині Офіс фінансового контролю – центральний орган виконавчої влади у формі інспекції, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністрів України та який реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю [14].

На сьогодні до органів виконавчої влади спеціальної компетенції, які мають контрольні повноваження у сфері публічних фінансів, в Україні відносяться: Міністерство фінансів, Офіс фінансового контролю, Державна податкова служба, Державна казначейська служба, Агентство з управління державним боргом України та інші органи виконавчої влади (рис. 1).

Саме на ці органи виконавчої влади покладається реалізація найважливіших функцій ДВФК, що визначають його мету на сучасному етапі розвитку – встановлення реального стану фінансової системи та вплив на управління фінансовими ресурсами держави. Об'єктом контрольної діяльності кожного з таких органів є кошти податко-

платників – публічні фінанси. Контрольні дії здійснюються шляхом використання певних методів (прийомів, важелів) і форм в процесі реалізації своєї компетенції контролюючими органами.

Вітчизняна практика має свої особливості функціонування системи державного фінансового контролю, враховуючи розподіл повноважень і відповідальності органів, які здійснюють урядовий фінансовий контроль [15]. Визначаючи основні засади системи державного фінансового контролю, в тому числі УФК, необхідним, окрім кола суб'єктів, є визначення формотворчих елементів моделі «публічного аудиту» і структурних та ієрархічних зв'язків між ними, на чому зосереджують увагу вітчизняні дослідники [16].

Отже, за допомогою УФК уряд одержує та/або досліджує необхідну інформацію про якість вжитих ним заходів регулювання, а саме – дані про своєчасність, достатність, адресність і затратність застосованих регуляторів. Для підвищення адекватності та повноти фінансової інформації та ефективності контролюючих заходів УФК має базуватися на впровадженні ризикоорієнтованого підходу до аудиту, заснованого на використанні засобів інформаційно-комунікаційних технологій, таких як дата-аналіз, атрибути ризику та методи вибірки [17]. В Україні ризикоорієнтований підхід в діяльність органу ДВФК (тоді – Державна фінансова інспекція України) був імплементований тільки з 2012 року.

* Профільні підрозділи відповідних центральних та місцевих органів виконавчої влади

Рис. 1. Система органів державного внутрішнього фінансового контролю України

Джерело: складено за матеріалами Офісу фінансового контролю

На підставі результатів діяльності УФК можна оцінити, чи досягнуто регулюючий ефект для економіки та суспільства, і здійснити, у разі потреби, коригування заходів бюджетного регулювання з метою підвищення їхньої ефективності. Також за допомогою УФК реалізується контрольна функція фінансово-економічного регулювання, тобто формується інформація про стан дотримання суб'єктами фінансово-економічного регулювання встановлених правил формування і використання фінансових ресурсів.

Розділяючи думку вітчизняних фахівців [18], що вивчати якість контрольної діяльності необхідно тільки в площині «організація – здійснення – аналіз результатів», розглянемо інституційні особливості здійснення УФК на прикладі спеціалізованого органу виконавчої влади здійснення ДВФК – Офіс фінансового контролю України, що є суб'єктом державного управління та має свою ієрархічну структуровану систему.

У результаті дослідження показників діяльності Офісу фінансового контролю встановлено, що останніми роками спостерігається значне зменшення кількості контрольних заходів, до яких належать: ревізії фінансово-господарської діяльності, державні фінансові аудити виконання місцевих бюджетів, державні фінансові аудити виконання бюджетних програм, державні фінансові аудити діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки, перевірки державних закупівель та оцінка якості внутрішнього аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади (табл. 1).

Поточний стан результатів діяльності органів Державної аудиторської служби вказує, що кількість та масштаби виявлених у ході контрольно-ревізійної роботи порушень залишаються

значними. Єдине зростання кількості проведених контрольних заходів виявляється у 2014 році, тоді кількість проведених контрольних заходів відповідно до 2013 року зросла у 3,6 раза. Це дає підстави вважати, що це зумовлено чималим ростом кількості перевірок державних закупівель (майже у 260 раз відповідно до 2013 року).

Поясненням цьому факту є прийняття постанови КМУ від 01.03.2014 № 65 «Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету», якою Державну фінансову інспекцію зобов'язано: «провести протягом березня-травня 2014 р. контрольні заходи з перевірки достовірності обсягів кредиторської заборгованості розпорядників та одержувачів коштів державного бюджету з оплати товарів, робіт і послуг, на закупівлю яких поширюється дія Закону України «Про здійснення державних закупівель». Тобто у зазначений період Державна фінансова інспекція (нині Офіс фінансового контролю) провела масово короточасні перевірки державних закупівель.

Однак, попри зменшення в 2018 році більш ніж у 4 рази загальної кількості заходів контролю порівняно з тими, які здійснювали органи УФК у 2013 року, Офісом фінансового контролю щорічно виявляються факти використання державних і комунальних ресурсів з порушеннями законодавства в обсягах більше мільярда гривень: у 2017 році – 1,6 млрд грн, у 2018 році – 1,3 млрд грн. З них унаслідок вжитих органами контролю заходів в 2018 році забезпечено відшкодування незаконних видатків і недостач на рівні 52% від виявлених обсягів, порівняно з 2017 роком цей показник становив 35%.

Результативною також є діяльність Офісу фінансового контролю в частині пошуку резервів із наповнення дохідної частини державного і міс-

Таблиця 1

Основні показники діяльності Державної аудиторської служби України (Офісу фінансового контролю) за 2013–2019 рр.

Показники	Роки						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Проведено контрольних заходів (кількість, всього),	6460	23 802	4 002	2 668	2181	1777	10276
з них: ревізій	6040	9 804	3 692	2 361	1809	1373	8392
фінансових аудитів	241	156	139	122	287	382	449
перевірок державних закупівель (з 2019 року перевірок закупівель)	53	13688	101	147	63	112	118
Встановлено незаконних і нецільових витрат, недостач грошових коштів і матеріальних цінностей (млн грн)	2413	4424	3080	1315	1638	1295	1724
з них: відшкодовано та поновлено	1084	737	549	470	563	674	950
Встановлено недоотримання фінансових ресурсів (млн грн)	1276	3159	791	1298	643	955	410
з них: надійшло державі	390	253	204	141	225	286	138

Джерело: складено за матеріалами Офісу фінансового контролю [19; 20]

цевих бюджетів. У 2016 році було виявлено факти недоодержання бюджетами належних їм коштів на суму майже 1,3 млрд грн, 11% з яких (141 млн грн) до кінця згаданого року сплачено за призначенням. У 2018 році виявлено факти недоодержання бюджетами доходів на суму 955 млн грн, з яких до бюджетів надалі надійшло 286 млн грн. Якщо ж говорити про 2019 рік, то за результатами ревізій та перевірок виявлено понад 1,7 млрд грн втрат, з яких забезпечено відшкодування та поновлення майже 950,4 млн грн, або 55,1% від виявлених [20].

Задля забезпечення дієвості, результативності та ефективності заходів державного фінансового контролю в умовах реформування органами Офісу фінансового контролю здійснено комплекс заходів, які, з одного боку, задовольняються мінімізацією впливу в діяльність суб'єктів господарювання, з іншого – забезпечують результативність контролю з огляду на фінансові ризики зловживань з фінансово-бюджетними ресурсами.

Таким чином, типовими порушеннями під час використання фінансових ресурсів держави, які виявлені органами урядового фінансового контролю, були:

- недотримання вимог бюджетної класифікації, здійснення видатків, відсутність яких не відповідає напрямам, визначених законодавством, меті, на виконання якої ці кошти виділяються розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів;
- порушення норм бюджетного законодавства щодо зарахування окремих доходів до державного та місцевих бюджетів відповідного рівня;
- недотримання вимог законодавства в частині формування та використання коштів резервного фонду державного та місцевих бюджетів;
- затвердження в кошторисах установ видатків, не передбачених законодавством та не підтверджених відповідними розрахунками;
- порушення законодавства з питань закупівель товарів, робіт та послуг за державні кошти [14].

Підсумовуючи вищезазначене, констатуємо, що попри зниження інтенсивності контрольно-аналітичної роботи Офісу фінансового контролю та сталої її результативності в частині виявлення порушень законодавства, простежується невисока дієвість контролю цього органу. Свідченням цього є неналежний рівень відшкодування незаконних видатків і нестач (у середньому 26%) та надходження недоотриманих фінансових ресурсів (у середньому 17%). Така ефективність діяльності органу УФК в Україні спричинена слабкістю управлінського контролю, орієнтованого на результативність, який тісно пов'язаний з низькою управлінською відповідальністю та підзвітністю і багато в чому впливає з проблем культури державного управління в Україні. Вітчизняне урядування характеризується ієрархічним прийняттям

рішень разом із відсутністю чіткого делегування і розмежування обов'язків.

З проведеного дослідження, на нашу думку, для усунення зазначених недоліків, доцільно провести зміни за такими напрямами:

- розробити та схвалити базовий закон¹ про державний фінансовий контроль в Україні, в якому необхідно визначити основні поняття й терміни, а також цілі, завдання та функції державного фінансового контролю, державного внутрішнього фінансового контролю з виокремленням урядового фінансового контролю та встановити чіткий розподіл повноважень у суб'єктів фінансового контролю, розмежування заходів державного фінансового аудиту з відокремленням його від інспектування тощо;

- уніфікувати усі терміни та поняття у сфері урядового фінансового контролю та розробити єдину методичку їхнього застосування;

- визначити єдині концептуальні засади організації урядового фінансового контролю. В світовій практиці визначено п'ять ключових елементів системи урядового фінансового контролю [21] – контроль середовища (дисципліни, структури та внутрішньої культури організації), оцінка ризиків (стратегічних, фінансових, регуляторних, виконавчих, репутаційних та операційних ризиків), контроль діяльності (щодо мінімізації ризиків, технологій цілям організації, забезпечення максимального досягнення державних політик), інформація та комунікація, моніторинг. Кожен із складових вимагає вдосконалення деталей політики, процедур, практики імплементації в діяльність організації. Ефективне врядування передбачає не тільки впровадження правил та процедур, але і слідування їм;
- оптимізувати організаційну структуру урядового фінансового контролю. Організувати тісну взаємодію між системою урядового фінансового контролю та Рахунковою палатою України з координаційним центром цієї роботи при Кабінеті Міністрів України. Уточнити та розмежувати функції органів Офісу фінансового контролю України;

- стандартизувати та розмежувати в рамках компетенцій форми і методи контрольної діяльності;

- удосконалити кадрове забезпечення органів урядового фінансового контролю, матеріально-технічне, наукове та інформаційно-аналітичне забезпечення функціонування системи урядового фінансового контролю. Підвищення обізнаності та навчання фахівців урядового фінансового контролю слід зосередити на внутрішньому контролі та управлінні ризиками, які пронизують сутнісні процеси, і кожен має свою роль і є залученим

¹ На сьогодні існує ряд законопроектів щодо здійснення державного фінансового контролю, зокрема, Проект Закону України «Про основні засади діяльності органів державного фінансового контролю» №9086 від 17.09.2018 р. та Проект Закону України «Про державний фінансовий контроль» № 2020 від 08.02.2008 р.

до різних напрямків публічного управління. Урядовці повинні відповідати за ризики як частину їх повсякденних повноважень та обов'язків. Ось чому чиновники, відповідальні за встановлення та досягнення цілей організації, також мають нести відповідальність за ефективне подолання пов'язаних із цим загроз.

Це буде значним кроком у розбудові дієвої та ефективної системи урядового фінансового контролю в нашій країні, яка базувалась би на міжнародних стандартах, а також основоположних принципах та кращих практиках ЄС. На сьогодні Урядом розроблена та діє Стратегія розвитку ДФК в Україні (далі – Стратегія) (Постанова «Про затвердження Стратегії розвитку системи державного фінансового контролю, що здійснюється органами виконавчої влади», затверджена Кабінетом Міністрів України від 24 липня 2003 р. № 1156). Крім Стратегії, Уряд для більш ефективної та дієвої роботи системи державного внутрішнього фінансового контролю Розпорядженням від 24 травня 2005 р. № 158-р схвалив «Концепцію розвитку державного внутрішнього фінансового контролю» та підготував Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року». Але, вирішити зазначені проблеми неможливо локальними заходами з боку Уряду, їх масштабність та глибина вимагає істотного вдосконалення, так як існування Стратегії, що мала стати основою державної політики у цій сфері на довгострокову перспективу, та мала б в цілісному поєднанні забезпечити практичне виконання поставленої мети, поки не досягнуто.

Висновки з проведеного дослідження. За результатами дослідження встановлено, що дієвість заходів урядового фінансового контролю є низькою, спроби оцінки ефективності використання фінансових ресурсів держави носять фрагментарний характер, що зумовлено вадами фіскальної дисципліни та фінансової відповідальності слабких інститутів влади. А проведений аналіз засвідчив, що значних результатів у своїй діяльності органи Офісу фінансового контролю досягли внаслідок лише двох факторів: 1) орієнтування контролю на охоплення найбільш ризикових сфер та фінансових потоків; 2) здійснення державного фінансового контролю здебільшого у формі ревізії. Тому, на нашу думку, подальшим напрямом досліджень має бути розбудова дієвого контролю за використанням публічних коштів, в тому числі реалізуючи позитивні світові практики ДВФК у діяльності Уряду. Основними піларами в даному контексті мають стати посилення впливу інститутів фінансового контролю в Україні через реструктуризацію їх ієрархічної будови і чіткий розподіл повноважень та відповідальності, підвищення дієвості контролюючих заходів та фіскальної дисципліни.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бариніна-Закірова М.В. Дискусійний клуб! Нотатки про методи урядового фінансового контролю. *Фінансовий контроль*. 2005. № 1. URL: http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article?art_id=34237&cat_id=34204 (дата звернення: 30.04.2020)
2. Ващенко І.В. Державний фінансовий контроль та його вдосконалення у трансформаційній економіці України: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.0. Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. К. 2005. 20 с.
3. Ковалюк О.М. Роль контролю у фінансовому механізмі економіки. *Фінанси України*. 2002. № 7. С. 151–158.
4. Мельничук В. Г. Незалежний державний фінансовий контроль в Україні та досвід зарубіжних країн. *Фінансовий контроль*. 2002. № 2. С. 33–36.
5. Піхоцький В.Ф. Система державного фінансового контролю як інструмент соціально-економічного розвитку. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/2701/1/32.pdf> (дата звернення : 30.04.2020)
6. Стефанюк І. Б. Методологічні засади функціонування системи державного внутрішнього фінансового контролю в Україні. *Фінанси України*. 2011. № 6. С. 84–102.
7. Welcome to the world of PIFC, PIFC Policy Paper, European Communities Publications Office, 2006. P. 56.
8. John Wachira Wakiriba, Mr. Solomon Ngahu, Mr. Juma Wagoki Effects Of Financial Controls On Financial Management In Kenya's Public Sector: A Case Of National Government Departments In Mirangine Sub-County, Nyandarua County *IOSR Journal of Business and Management (IOSR-JBM)*, Volume 16, Issue 10. Ver. III (Sep. 2014), pp. 105–115. URL: www.iosrjournals.org.
9. Al-Khatib, Muhammad Financial Performance and its Impact on the Shares of Companies Returns *Dar Al-Hamed Publishing, Amman, Jordan*. 2009.
10. Павлюх О. А. Поняття, мета, загальні риси та призначення контролю у сфері державного управління. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 2. С. 117–119.
11. Olowo-Okere, E. and Tomkins, C. Understanding the evolution of government financial control systems *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 1998. Vol. 11. No. 3. Pp. 309–331. URL: <https://doi.org/10.1108/09513579810224527> (дата звернення : 30.04.2020).
12. Asare Thomas Internal Auditing in the Public Sector: Promoting Good Governance and Performance Improvement *International Journal on Governmental Financial Management*, 2009. Vol. IX. No. 1. pp. 15–30. URL: https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/31058315/2009-01.pdf?response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DInternal_auditing_in_the_public_sector_P.pdf (дата звернення : 30.04.2020).
13. Про Державну аудиторську службу: Положення Кабінету Міністрів України від 3.02.2016 р. № 43. URL: <http://195.78.68.73/kru/uk/publish/article/130714> (дата звернення : 30.04.2020).
14. Про внесення змін до схеми спрямування і координації діяльності центральних органів виконавчої влади Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів України: Положення

Кабінету Міністрів України від 20.10.2019 № 879. URL : <http://www.kmu.gov.ua> (ua) (дата звернення: 30.04.2020)

15. Ази контролю і нюанси аудиту//Практичний посібник для представників місцевих органів влади/ підготовлено експертами проекту LOGICA за підтримки Європейського Союзу, LOGICA, 2019. URL: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/404/control.pdf> (дата звернення: 30.04.2020)

16. Обушна Н.І. Модернізація системи державного фінансового контролю в Україні в контексті утвердження парадигми публічного аудиту *Вісник НАДУ при Президентіві України (Серія «Державне управління»)*. 2016. № 4. С. 64–71.

17. Internal Control and Risk Management for Public Integrity in the Middle East and North Africa. OECD Public Governance Reviews URL: <https://www.oecd.org/gov/ethics/corruption-risks-internal-control-mena.pdf> (дата звернення: 30.04.2020)

18. Ломейко Ю. А. Державний фінансовий контроль в Україні: напрями вдосконалення його організації та оцінювання *Проблеми економіки*. 2016. № 2. С. 148–160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Rekon_2016_2_21. (дата звернення: 30.04.2020).

19. Публічний звіт Державної аудиторської служби України за 2018 рік. URL: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=146550> (дата звернення : 30.04.2020).

20. Публічний звіт Державної аудиторської служби України за 2019 рік. URL: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=158558>. (дата звернення : 30.04.2020).

21. Jerome B. McKinney. *Effective Financial Management in Public and Nonprofit Agencies*, 4th Edition, ABC-CLIO, 2015. pp. 117–148. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=ru&lr=&id=77FoBgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=info:vadc37VDHOJ:scholar.google.com/&ots=UaKiRs2YPN&sig=N5vDyrQcIlmv6Qf5QX_TnVcp5Rg&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (дата звернення : 30.04.2020).

REFERENCES:

1. Barynina-Zakirova M.V. (2005) *Dyskusiinyi klub! Notatky pro metody uriadovoho finansovoho kontroliu [Debating society! Notes on Methods of Governmental Financial Control]*. *Finansovy kontrol*, no 1. available at: http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article?art_id=34237&cat_id=34204 (accessed: 30 April 2020) (in Ukrainian)

2. Vashchenko I.V. (2005) *Derzhavnyi finansovy kontrol ta yoho vdoskonalennia u transformatsiinii ekonomitsi Ukrainy [State financial control and its improvement in the transformational economy of Ukraine]*: Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.04.0, Kyiv. nats. un-t im. T.Shevchenka, K, pp.20. (in Ukrainian)

3. Kovaliuk O.M. (2002) *Rol kontroliu u finansovomu mekhanizmi ekonomiky [The role of control in the financial mechanism of the economy]*. *Finansy Ukrainy*, no 7, pp. 151–158. (in Ukrainian)

4. Melnychuk V.H. (2002) *Nezalezhnyi derzhavnyi finansovy kontrol v Ukraini ta dosvid zarubizhnykh krain [Independent state financial control in Ukraine*

and experience of foreign countries] *Finansovy kontrol*, no 2, pp. 33–36. (in Ukrainian)

5. Pikhotskyi V.F.(2009) *Systema derzhavnogo finansovoho kontroliu yak instrument sotsialno-ekonomichnoho rozvytku [The system of state financial control as a tool of socio-economic development]* available at: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/2701/1/32.pdf> (accessed: 30 April 2020) (in Ukrainian)

6. Stefaniuk, I.B. (2011) *Metodologichni zasady funkcionuvannja systemy derzhavnogho vnutrishnjogho finansovogho kontroliu v Ukraini. [Methodological principles of functioning of the system of state internal financial control in Ukraine]*, *Finansy Ukrainy*, no. 6, pp. 84–102. (in Ukrainian)

7. Welcome to the world of PIFC (2006) PIFC Policy Paper, European Communities Publications Office, pp.56.

8. John Wachira Wakiriba, Mr. Solomon Ngahu, Mr. Juma Wagoki (2014) *Effects Of Financial Controls On Financial Management In Kenya's Public Sector: A Case Of National Government Departments In Mirangine Sub-County, Nyandarua County*, *IOSR Journal of Business and Management (IOSR-JBM)*, vol. 16, Issue 10. Ver. III (Sep. 2014), pp. 105–115. available at: www.iosrjournals.org.

9. Al-Khatib, Muhammad. (2009) *Financial Performance and its Impact on the Shares of Companies Returns*, *Dar Al-Hamed Publishing, Amman, Jordan*.

10. Pavliukh O. A. (2011) *Ponjattja, meta, zaghaljni rysy ta pryznachennja kontroliu u sferi derzhavnogho upravlinnja [Concept, purpose, general features and purpose of control in public administration]*, *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, no. 2, pp. 117–119. (in Ukrainian)

11. Olowo-Okere, E. and Tomkins, C. (1998) *Understanding the evolution of government financial control systems* *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, vol. 11, no. 3, pp. 309–331. available at: <https://doi.org/10.1108/09513579810224527> (accessed: 30 April 2020)

12. Asare Thomas (2009) *Internal Auditing in the Public Sector: Promoting Good Governance and Performance Improvement* *International Journal on Governmental Financial Management*, vol. IX, no. 1, pp. 15–30. available at: https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/31058315/2009-01.pdf?response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DInternal_auditing_in_the_public_sector_P.pdf (accessed: 30 April 2020)

13. State Audit Office of Ukraine (2016) *Polozhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy*, available at: <http://195.78.68.73/kru/uk/publish/article/130714> (accessed: 30 April 2020) (in Ukrainian)

14. *On Amendments to the Scheme of Direction and Coordination of Activities of Central Executive Bodies by the Cabinet of Ministers of Ukraine through the relevant members of the Cabinet of Ministers of Ukraine* (2019) *Polozhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy*, available at: <http://www.kmu.gov.ua> (accessed: 30 April 2020) (in Ukrainian)

15. *Azy kontroliu i niuansy audytu* (2019) [The basics of control and the nuances of auditing], *Praktychnyi posibnyk dlja predstavnykiv mistsevykh orhaniv vladyl pidhotovleno ekspertamy proektu LOGICA za pidtrymky Yevropeiskoho Soiuzu, LOGICA*, available at: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/>

library/file/404/control.pdf (accessed: 30 April 2020) (in Ukrainian)

16. Obushna N.I. (2016) Modernizatsiia systemy derzhavnogo finansovoho kontroliu kontroliu v Ukraini v konteksti utverdzhennia paradyhmy publicznego audytu [Modernization of the system of state financial control of control in Ukraine in the context of adoption of the public audit paradigm] *Visnyk NADU pry Prezydentovi Ukrainy (Seriiia "Derzhavne upravlinnia")*, no. 4, pp. 64–71.

17. Internal Control and Risk Management for Public Integrity in the Middle East and North Africa. OECD Public Governance Reviews available at: <https://www.oecd.org/gov/ethics/corruption-risks-internal-control-mena.pdf> (accessed: 30 April 2020)

18. Lomeiko Yu. A. (2016) Derzhavnyi finansovyi kontrol v Ukraini: napriamy vdoskonalennia yoho orhanizatsii ta otsiniuvannia [Public financial control in Ukraine: directions for improving its organization and evaluation] *Problemy ekonomiky*, no. 2, pp. 148–160. available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2016_2_21 (accessed: 30 April 2020) (in Ukrainian)

19. State Audit Office of Ukraine (2018) Publichnyj zvit Derzhavnoji audytorskoji sluzhby Ukrainy za 2018 rik. [Public report of the State Audit Office of Ukraine for 2018]. available at: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=146550> (accessed: 30 April 2020) (in Ukrainian)

20. State Audit Office of Ukraine (2019) Publichnyj zvit Derzhavnoji audytorskoji sluzhby Ukrainy za 2019 rik. [Public report of the State Audit Office of Ukraine for 2019]. available at: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=158558>. (accessed: 30 April 2020) (in Ukrainian)

21. Jerome B. McKinney. Effective Financial Management in Public and Nonprofit Agencies, 4th Edition, ABC-CLIO, 2015, pp. 117–148. available at: https://books.google.com.ua/books?hl=ru&lr=&id=77FoBgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=info:vadc37VDHO0J:scholar.google.com/&ots=UaKiRs2YPN&sig=N5vDyrQcIImv6Qf5QX_TnVcp5Rg&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (accessed: 30 April 2020)